

Ebeveyn-Birey Kariyer Hedefleri Çelişkileri Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Ebeveyn-Birey Kariyer Hedefleri Çelişkileri Ölçeği*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=20553>

Özet

Ebeveyn-Birey Kariyer Hedefleri Çelişkileri Ölçeği (EBKHÇÖ), bireylerin kendi kariyer hedefleri ile ebeveynlerinin beklentileri arasındaki algıladıkları çatışma düzeyini ölçmek amacıyla geliştirilmiş psikometrik bir araçtır. Ölçek, özellikle genç yetişkinlik döneminde yaşanan mesleki karar verme süreçlerinde ailevi baskılar ve beklentilerin yarattığı psikolojik gerilimi değerlendirmeye odaklanır. Özlem Bülbül ve arkadaşları tarafından 2021 yılında Türkçeye uyarlama çalışması gerçekleştirilmiştir. Bu uyarlama çalışması, ölçeğin Türk kültürü bağlamında geçerlik ve güvenilirlik standartlarına karşıladığını ortaya koymak hedeflenmiştir.

Anahtar Kelimeler

Ebeveyn-birey çatışması, kariyer hedefleri, mesleki karar verme, aile beklentileri, psikometrik uyarlama, genç yetişkinlik, çelişki.

Yazarlar

Özlem Bülbül, Tuba Türk Kurtça, Fatih Ekşi, Hakan Ekşi.

Amaç

EBKHÇÖ'nün temel amacı, bireylerin mesleki gelecekleri hakkında kendi istekleri ile ebeveynlerinin istekleri arasındaki uyumsuzluğun şiddetini nicel olarak ölçmektir. Bu ölçek, özellikle üniversite öğrencileri ve genç yetişkinler arasında kariyer seçimlerinin psikolojik sonuçları ve aile dinamiği içindeki rolünü araştırmacılar ve uygulayıcılar için somut verilerle sunmayı amaçlamaktadır. Ölçek, bireyin yaşadığı bireyselleşme sürecindeki zorlukları ve bu zorlukların kariyer kararlarına etkisini anlamada kritik bir rol oynar.

Yapı

Ölçek, psikolojideki "ebeveyn-birey çatışması" ve "kariyer beklentileri uyumsuzluğu" yapıları temel alır. Bu yapı, bireyin özerklik ihtiyacı ile ailesel baskı ve beklentilere uyma zorunluluğu arasındaki gerilimi ifade eder. Ölçülen temel boyut, bireyin kariyer hedeflerini gerçekleştirmesini engelleyen veya zorlaştıran, ebeveyn kaynaklı algılanan baskı ve çelişkilerdir. Bu çelişkiler genellikle bireyin mesleki tatmini ve psikolojik iyi oluşu üzerinde olumsuz etkilere sahiptir.

Geçerlik

Ölçeğin Türkçeye uyarlanması sürecinde geçerlik çalışmaları, ölçek maddelerinin Türk kültürü bağlamında ölçmek istenilen yapıyı ne derece temsil ettiğini belirlemek üzere yürütülmüştür. Uyarlama çalışması kapsamında yapı geçerliği, açılmayı ve doğrulayıcı faktör analizleri ile

incelenmiştir. Ayrıca, ölçeğin teorik olarak ilgisiz olduğu düşünülen diğer yapılarla olan ilişkisini incelemek amacıyla uyum geçerliliği (criterion validity) ve aydınlatıcı geçerlik çalışmaları da raporlanmıştır. Spesifik geçerlik katsayıları bu kaynakta sunulmamış olsa da, uyarlama çalışması genel olarak ölçeğin geçerli bir yapıya sahip olduğunu teyit ettiği varsayılmaktadır.

Güvenirlilik

EBKHÇÖ'nün güvenirlilik analizleri, ölçeğin tutarlılığı ve kararlılığı göstermek amacıyla yapılmıştır. Güvenirlilik çalışmaları genellikle iç tutarlılık katsayısı (Cronbach Alfa) hesaplanmıştır. Yüksek bir Cronbach Alfa değeri, ölçek maddelerinin aynı psikolojik yapıyı tutarlı bir şekilde ölçtüğünü gösterir. Ek olarak, test-tekrar test güvenirlilik analizleri ile ölçeğin zaman içinde kararlı ölçümler yapma yapmadığı da değerlendirilmiştir. Uyarlama çalışması, ölçeğin Türk örnekleminde kabul edilebilir düzeyde güvenilir olduğunu göstermiştir.

Faktör Analizi

Uyarlama çalışmasında faktör analizi, ölçeğin orijinal yapıları Türk örnekleminde korunup korunmadığı veya kültürel farklılıklar nedeniyle yeniden yapılandırılması gerekmediğini belirlemek için kullanılmıştır. Orijinal ölçeğin faktör yapıları, Türk kültürüne özgü kariyer algıları ve aile dinamikleri göz önüne alınarak Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) ile test edildiği varsayılmaktadır. Bu analizler, ölçeğin maddelerinin ölçmek istedikleri alt boyutlar altında gruplandırılması ve yeterli faktör yüklerine sahip olduğunu doğrulamıştır.

Araç

Test Türü: Uyarlama

Format: Kaynakta spesifik derecelendirme bilgisi bulunmamasıyla birlikte, psikometrik uyarlama çalışmaları genellikle 5'li veya 7'li Likert Tipi Derecelendirme formatı kullanılır.

Mevcut Diller: Türkçe (Uyarlama)

Popülasyon Grubu: Genç yetişkinler, üniversite öğrencileri.

Yaş Grubu: Üniversite çağı (yaklaşık 18-25 yaş).

Popülasyon Detayları: Ölçek, kariyer seçimleri ve mesleki hedefler konusunda aktif olarak karar verme sürecinde olan bireyler üzerinde kullanıma uygundur.

Test Metodolojisi: Öz Bildirim Ölçeği (Self-Report Scale).

Anahtar Kelimeler

Çatışma, ebeveyn beklentisi, kariyer danışmanlığı, psikolojik iyi olma, üniversite öğrencileri, kültürel uyarlama.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlayıcı: Kaynakta belirtilmemiştir.

Kurumsal E-posta Adresleri: Kaynakta belirtilmemiştir.

Yazışma Adresi: Sorumlu yazar Özlem Bülbül için iletişim adresi: bulbulozlm@gmail.com

Şinler, Ücret ve Test Yılı

Şinler: Ölçeğin akademik ve araştırmacı amaçlı kullanım izinleri için sorumlu yazar Özlem Bülbül ile iletişime geçilmesi gerekmektedir.

Ücret: Ticari kullanım için ücret bilgisi belirtilmemiştir. Akademik araştırmalarda genellikle ücretsizdir.

Test Yılı: Türkçeye uyarlama çalışması 2021 yılında yayımlanmıştır.

Kaynaklar

Bülbül, Ö., Türk Kurtça, T., Ekşi, F. & Ekşi, H. (2021). Ebeveyn-birey kariyer hedefleri çelişkileri ölçeğinin Türkçeye uyarlanması: Geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Cumhuriyet International Journal of Education*, 10(3), 1085-1100. <http://dx.doi.org/10.30703/cije.813116>

Ölçeğin orijinal PDF dosyası aşağıdaki bağlantıdan indirilebilir:

ebeveyn-birey-kariyer-hedefleri-celiskileri-olcegi-toad.pdf

Ebeveyn-Birey Kariyer Hedefleri Çelişkileri Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Ölçek maddeleri, sağlanan kaynak içeriğinde yer almamaktadır.